

Boken «Vi drog mot nord»

En objektiv ramme savnes

Av Erling Storrusten, Bærum

Mandag 13. november 1989 **Aftenposten**

Min konklusjon er at boken «Vi drog mot Nord» savner en objektiv ramme. Disse selvvalgte utvalg av hendelser kan ikke stå alene, ellers blir dette bilder og beretninger som lyver, skriver artikkelforfatteren.

Forfatterne av boken «Vi drog mot Nord» har uttalt at de er spent på om det er for tidlig etter krigen å publisere de fiendtlige soldaters fremstilling. Men dette kunne nok ha vært interessant stoff dersom forfatterne aktivt hadde utnyttet kildene for å sette fingeren også på de ubehagelige sidene. General Pellengahr og hans folk forteller naturlig nok ikke frivillig om de brudd på folkeretten som ble begått av tyske soldater i Gudbrandsdalen. De var ikke invitert, og opptrådte såvisst heller ikke som gjester. Her er åtte dokumenterte

brudd på folkeretten begått på frontavsnittet fra Mjøsa til Dombås:

● **Ring — sør for Lillehammer.**

Tyskerne skjøt 21 sivile, ofte med oppstilling og regulær nedskyting. «Tyskerne herjet og skrek og bar seg som ville. Hos enkelte sto fråden om munnen av raseri.» («Krigen i Norge 1940»)

● **Hunndalen ved Gjøvik.**

Seks fangede norske soldater brutalt stilt opp og skutt som represalie. («Kampene i Norge 1940», Andreas Hauge.)

● **Sør for Segalstad/Gausdal.**

Ialt 20 norske sivile satt opp som «skjold» foran den tyske fremrykning. To mann (lærer Svare og Mikkel Musdalslien) ble drept i den norske forsvarsilden. («Kampene i Norge 1940»)

● **Tretten.**

Tre uniformerte, fangede norske soldater stilt opp og regelrett «henrettet». («Krigen i Norge 1940»)

● **Fåvang.**

Tyskerne forlangte av ordføreren i

Ringebu oppsetning av sivile norske gisler på Tromsø bru mens kampene pågikk lenger nord. De skulle være skjold mot angrep mot forsyningslinjene fra norske soldater fra fjellet. (Selvoplevet av en 16-åring.)

● **Kvam.**

Tre engelske uniformerte soldater som var fanget, ble mishandlet og etterpå skutt. («Kampene i Norge 1940»)

● **Dombås.**

Ved Ulekleiv brukte fallskjermtropene hvitt flagg uten å overgi seg. De ville vinne tid i en trangt situasjon for å fortsette kampen. («Kampene i Norge 1940»)

● **Dovre/Dombås.**

På Lindse gard holdt fallskjermtropene 40 norske, med kvinner og barn, som skjold for tyskerne i steinfjøset. Dette hindret nordmennene i å gjøre kort prosess med tyskerne, som senere måtte overgi seg. («Krigen i Norge 1940»)

Det skjedde nok langt flere brudd på Genève-konvensjonen. Men jeg har

plukket ut tilfeller fra ett eneste frontavsnitt, og de tilfeller der det neppe er tvil eller misforståelser. Blant annet er nedskyting av sivile under flukt ikke tatt med.

Andreas Hauge samtalte etter krigen i Bielefeld med general Pellengahr — divisjonssjef i Gudbrandsdalen. Han erkjente sitt ansvar, men hevdet at med flere tusen mann i krig var det ikke mulig for ham personlig å forhindre disse handlinger. Generalen har imidlertid selv med en viss stolthet berettet om at han stadig var fremme i frontlinjen. Han var utvilsomt en dyktig «håndverker» som kriger. Men Hitlers meget stramme tidsplan betød kanskje mere for ham enn Genève-konvensjonen?

Min konklusjon er at boken «Vi drog mot Nord» savner en objektiv ramme. Disse selvvalgte utdrag av hendelser kan ikke stå alene. Ellers blir dette bilder og beretninger som lyver. Slik bør man ikke drive «profitørvirksomhet». Hver øre i inntekt av denne bok må gå til Krigsinvalideforbundet.

102846